

Om Jonstrupsamlingen

Når man træder ind i Jonstrupsamlingen, møder man først bygningshistorien belyst gennem malerier, fotos og plancher fra forskellige perioder i seminariets historie. Et af dem går helt tilbage til det gamle Blaagaard, Prins Carls lystslot på Nørrebro.

Kobberstikket er en gave til Carl Adolph von Plessen (1678-1758), som var en tysk-dansk statsmand og godsejer. Von Plessen blev tidligt knyttet til Christian 5.s yngre søn Carl, og blev hans hofmarskal og i 1708 også hans overkammerherre. Plessens gode forhold til prinsen omfattede også hans søster, Prinsesse Sophie Hedevig, som ved sin død i 1735 testamenterede Blaagaard til ham. Hans broder C.L. von Plessens børn arvede alt i 1758, da han selv døde. Teksten nederst i billedet – dansk til venstre og fransk til højre – lyder således:

*Prospect imod Haven af den uden for Kiøbenhavns Nørre-
Port ligende Lystgaard, Som tilhører Hans Excellentz
Herr von Plessen, Ridder af Elephanten,
Geheime Raad og Over Cammer Herre etc. etc.
Dediceret til Hans Excellentz
af Hans Ydmygste og
Lydagtigste Tiener*

B. Rocque

I det næste rum, stuen, ses i vitrinen blandt de udstillede genstande eksamensbeviset for seminariets mangeårige idrætslærer Vilhelm Johansen Gehl (1785-1840), som selv var en stærk og udholdende

idrætsudøver, hvad der blev påskønnet af selveste Frederik 6. Se mere herom under menupunktet "Læreruddannelsen i 200 år".

Gehls eksamensbevis

Gehl blev dimitteret fra Blaagaard 1809 med næsthøjeste karakter "Meget Duelig" og fik straks efter ansættelse dels på den nærliggende Måløv skole, dels som gymnastiklærer på seminariet. Begge steder virkede han frem til sin død. Beviset lyder således:

Vilhelm Johansen Gehl, fød den 31de December 1785 i Hvilsager Bye, Randers Amt, har været Seminarist paa det Kongelige Skolelærer Seminarie paa Blaagaard ved Kiøbenhavn fra 1de Maii 1806. indtil 1de Maii 1809. Blev Opsynsmand den 1de Maii 1807, og har undervist i Seminariets Skoler fra 1de April 1808. – Efter Seminarie Lærernes Vidnesbyrd har han som Seminarist viist et meget roesverdigt Forhold. – I Henseende til hans forhvervede Kundskaber og Færdigheder i Skoleundervisningen, er han anset værdig til at erholde Karakteren meget Duelig. Derforuden synger han godt, og spiller temmelig Choral efter Noder og Chiffre¹. – Paa Grund af saadant Lærernes Vidnesbyrd samt i Betragtning af de Prøver, som han i vor Overværelse, ved den offentlige Examen paa Seminario den 17de April 1809, har aflagt om sine Indsigter og Færdigheder, ansee og erklære vi ham herved for at være

Meget Duelig

til at forestaae Skolelærer Embedet. Vi tvivle ingenlunde paa at Vilhelm Johansen Gehl jo ved fortsat Flid og Retskaffenhed stedse vil gjøre sig værdigere til sit vigtige Kald, hvortil vi ønske ham Held og Lykke, og ville paa det Bedste have ham hos alle Vedkommende anbefalet. – Til ydermere Bekræftelse stædfæstes denne Attest med vore Hænders Underskrift, og det Kongelige Skolelærerseminarii hostrykte Signet. –

Commissionen for de danske Skolers bedre Indretning, den 18de Maii 1809.

E. Schimmelman Reventlow Nic: Ed: Balle Arctander Münter

Siertew

Forevist for Sessionen

¹ se mere beskrivelse her: http://dvm.nu/files/musik_forskning/1978/mf1978_03.pdf

Karakterskalaen, der var fastlagt af den Store Skolekommission i 1794 ved den første eksamen på Blaa-gaard, havde fire trin: udmærket eller fortrinlig duelig, meget duelig, duelig, ej duelig. Gehls karakter var altså bestemt brugbar til at søge et lærerkald på. Det var også heldigt for ham, at han kunne ”spille Choral efter Noder og Chiffre”, dvs. spille salmemelodier efter noder med fingersætningstal, for så kunne han øge sin skolelærerindtægt ved også at være kirkesanger.

At Gehl var en betroet person ses også af, at han i de sidste to år af sin studietid var ”opsynsmand” for sine medstuderende. Alle studerende skulle overholde seminariereglementet af 1. maj 1806 med dets krav om arbejdsomhed, renlighed og upåklagelig opførsel. Det fremgik således af reglementets § 4 om ”den daglige Orden”, at man skulle stå op kl. 6, straks rede sin seng, møde op ”ordentlig påklædt” på aftalt sted og tid, lægge bøger mv. på rette plads, lade ”Hat, Stok, Pibe, og andet Lærevæsenet uvedkommende blive udenfor Lære- og Skolestuerne”, ikke ryge her og i spisestuen samt gå i seng mellem kl. 21 og 23 og ikke ”tage Lys med til Sovekammeret”. Det var ifølge reglementets § 12 opsynsmandens opgave at håndhæve disse regler.

Da Jonstrup Seminarium som statsseminarium hørte direkte under Danske Kancelli, er beviset underskrevet af finansministeren grev Ernst Schimmelmann (1747-1831), gehejmestatsministeren grev C.D.F. Reventlow (1748-1827), Nicolai Edinger Balle (1744-1816), som året før var fratrådt som biskop over Sjællands stift, Hans Nicolai Arctander (1757-1837), der var amtmand i Frederiksborg amt, og Friederich Münter (1761-1830), Balles efterfølger som biskop over Sjællands stift – alle medlemmer af "Commissionen for de danske Skolers bedre Indretning", der siden er blevet bedre kendt som ”Den store Skolekommission”, der sad i 25 år, nemlig 1789-1814. Bemærk i øvrigt Reventlows underskrift. Her er det sidste tegn nærmere et d eller v end det w, han er kendt under. Imidlertid var der også dengang i underskrifter en vis frihed til mere personligt udformede bogstaver, og hans navn er i ovenstående transskription derfor gengivet med w. At man også tidligere har reflekteret over dette, fremgår af blyantstilføjelsen, som angiver v.

I stuen findes også samlingens forstander- og rektorportrætter, lige fra den første Jacob Saxtorph til den sidste Kaj Bonde – titelskifte i 1959. Mange af forstanderne var indflydelsesrige fag- og kulturpolitisk; se mere herom under menupunkterne om de pædagogiske strømninger og samspillet med lokalsamfundet. En af de mere markante forstandere var Georg Christensen (1877-1966), der i 1937 kom til Jonstrup fra en forstanderstilling ved Haderslev Statsseminarium.

Georg Christensen var en populær forstander. Det blev bl.a. tydeligt, da han i efteråret 1943 var interneret af tyskerne. Lærerrådet og elevrådet gik her sammen om d. 12.9.1943 at rette henvendelse til Undervisningsministeriet om at arbejde for en frigivelse fra interneringen "saa hurtigt som muligt, da hans Fraværelse fra Seminariet hæmmer Arbejdet i høj Grad. Dette er ikke mindst Tilfældet for Eksamensklasserne, der vanskeligt kan undvære hans Undervisning i Dansk og Psykologi". Da Georg Christensen efter sin kones oplysninger savnede tobak under interneringen, besluttedes det på et elevrådsmøde 10.9.1943 at iværksætte en todages tobaksindsamling blandt de studerende, idet elevrådet "haaber, at alle, der har lidt Tobak, vil give et Bidrag til Indsamlingen. Tobakken maa dog være af en vis Kvalitet. (Cigaretter, Kamille- og anden Te modtages ikke)." Begge breve findes i Elevernes Arkiv (det ene i kopi) og kan ses i samlingen. Besættelsestiden var på Jonstrup Statsseminarium bl.a. mærkbar ved, at en del af eleverne indgik i modstandsbevægelsen.

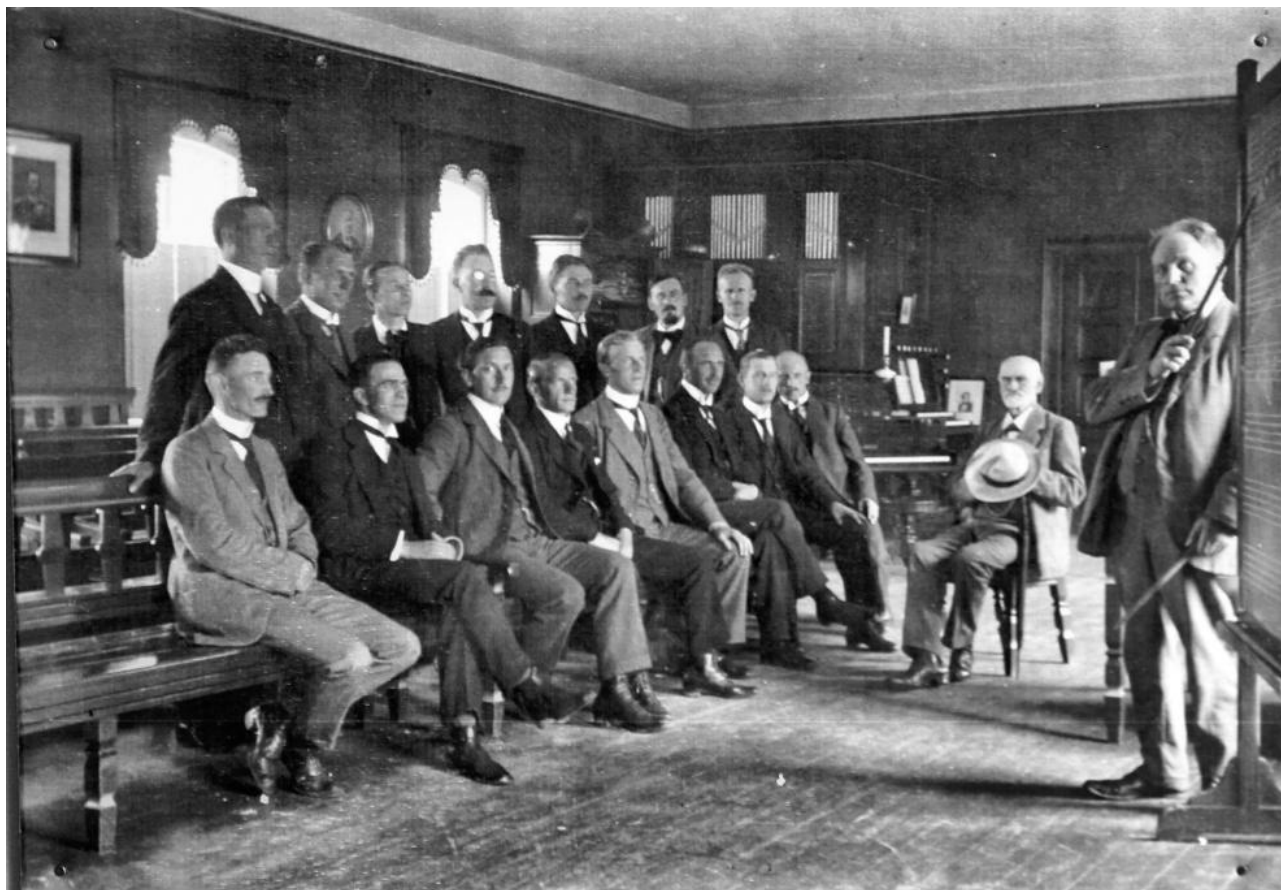
I samlingen findes tillige et fotoarkiv med fotos af alle dimittendårgange fra det gamle Jonstrup Statsseminarium.

Dimittender fra studenterlinjen 1955

Her ses den sidste dimittendårgang på det gamle Jonstrup før flytningen til Kgs. Lyngby. Fotoet viser de nybagte lærere fra studenterlinjen, som var indført i 1947, fordi man i efterkrigstiden oplevede stor lærermangel og havde behov for hurtigt at uddanne flere lærere. Studenterlinjen varede ved sin indførelse blot 2½ år til forskel fra den ordinære uddannelses 5 år inkl. den etårige præparandklasse, men blev i 1954 treårig.

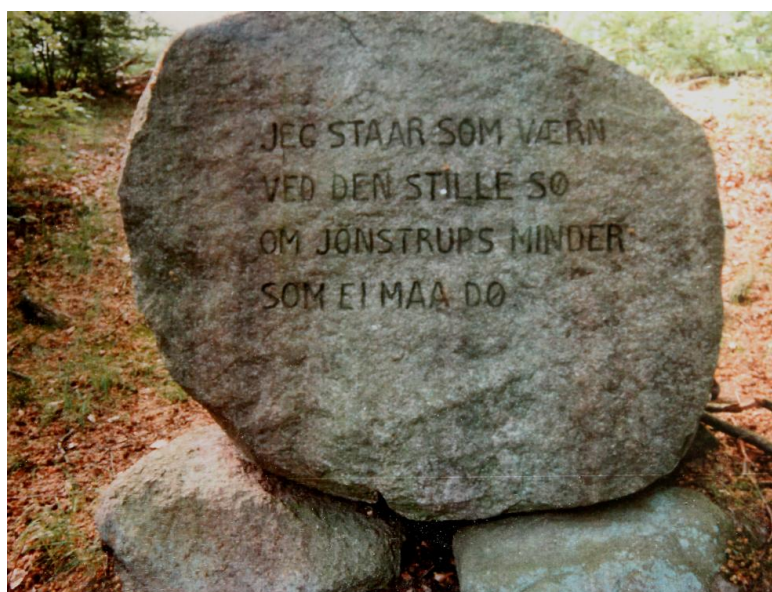
Det næste rum omhandler seminariets musik- og teatertradition. Fra første færd spillede musikundervisningen en stor rolle på grund af elevernes fremtid ikke alene som lærere, men også som kirkesangere. Seminariets første sanglærer i perioden 1791-1811 var professor H.O.C. Zinck (1746-1832), som også var komponist og syngemester ved Det Kongelige Teater. Han skrev bl.a. melodi til en række salmer og sange, fx "Nu rinder solen op af østerlide" (Kingo) og "Langt højere bjerge så vide på jord" (Grundtvig).

10-årsjubilarer mindes musikundervisningen

Her ses årgang 1908, da de mødtes i 1918 på 10-årsdagen for deres dimission.

I det følgende rum belyses de elevtraditioner, der gennem årene dannedes her; jf. menupunktet om at være seminarist på Jonstrup. En af de gamle traditioner var den såkaldte Øjetur ud til den lille skovsø nord for seminariet "Afrodites øje".

Ved søen blev rejst denne mindesten, hvor de nye elever – spirerne – blev introduceret til de mange traditioner.

Det sidste rum belyser elevernes skole- og dagligdag både på seminariet og på øvelsesskolen;

Sådan så et elevværelse ud i 1917. Som det fremgår, gælder elevreglementets gamle dyder stadig: Arbejdsomhed, ordentlig påklædning og bøger på rette plads etc.

Læs mere om studerende og elever under menupunkterne ”Seminarist på Jonstrup” og ”Øvelsesskolen”.